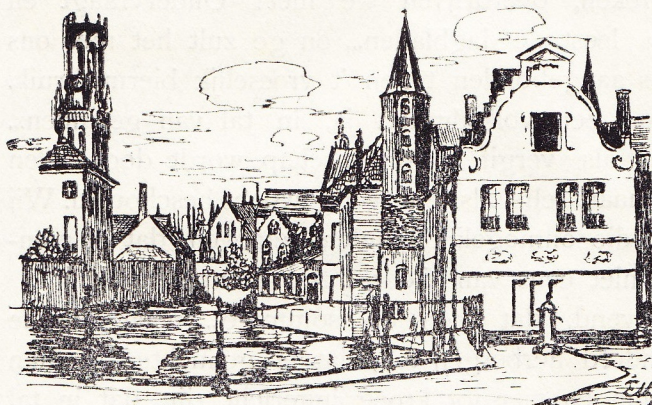

IN BRUGGE'S KATHEDRAAL en O. L. V. KERK.

Op een morgen namen wij ons voor eenige van Brugge's prachtige kerken te bezoeken. Over de markt gingen wij in de Steenstraat, die haar naam ontleent aan de steenen of groote sterke woningen der machtige edelen uit de middeleeuwen. Men noemde die gebouwen „steenens”, omdat ze uit steen en niet uit hout, zooals de meeste huizen opgetrokken waren.

In de Steenstraat te Brugge prijken sierlijke gevels. Hier blijkt ons ook duidelijk wat de voornaamste handelsartikels van West-Vlaanderen hoofdstad zijn.

„Souvenirs de Bruges”! Ons dunkt dat al die voorwerpen meer waarde zouden hebben met de vermelding „Brughe!” Herinneringen aan eene Vlaamsche stad met Fransche opschriften, wij vinden er iets tegenstrijdigs in. En ook op de prentbriefkaarten worden daarvoor vele benamingen verminkt. Klinkt

Rozenhoedkaai.

„Rozenhoedkaai” niet schooner dan „Quai du Rosaire” en „Landhuis” niet eigenaardiger dan „Prévoté?” 't Is eene dwaasheid Brugge van zijne taal te willen scheiden?

Brugge is nog bekoorlijker, als wij er het zoet-vloeïend Vlaamsch hooren.

Wanneer men de Steenstraat volgt, komt men op het Simon-Stevin-plein. Aan een der kraampjes onder de schaduwrijke boomen kochten we peren. De koopman poogde in 't Fransch te beduiden, dat de vruchten goed waren en zocht allerlei hoedanigheidswoorden als bon, excellent enz.

— Zien ze uprecht goed? ¹⁾ vroegen we.

— O meneëre, ze smaken lik wien, ²⁾ klonk nu 't Vlaamsche antwoord.

Zoo kon de man het in de vreemde spraak niet zeggen. Dan kwamen harde, schreeuwende klanken uit zijn mond. In 't Vlaamsch sprak hij, zonder er moeite voor te doen, beeldrijke taal.

En toch wilde men ons doen snateren in stede van onze gedachten te uiten. Op het plein, waar wij onze „wienpèren” kochten en proefden, staat sedert 1846 een standbeeld voor Simon Stevin. Deze geleerde, een beroemd wiskundige, de uitvinder der decimale breuken, werd in 1548 te Brugge geboren. Tijdens de godsdienstberoerten week hij uit naar Holland, waar onze Bruggeling zoo in aanzien kwam, dat hij tot leeraar van prins Maurits, den zoon van Willem den Zwijger, werd benoemd.

Simon Stevin vond een voertuig uit, dat wel veel bewondering verwekte, maar nimmer in gebruik kwam. 't Was de zeilwagen. Steven deed met zijn voornamen leerling een tochtje langs 't Noordzeestrand. Een felle wind blies in 't zeil en de ranke wagen stoof vooruit. Eensklaps beleefde prins Maurits een oogenblik van hevigen schrik. 't Voertuig rolde recht op de golven aan. Maar eene lichte beweging van 't stuurtoestel en 't werd weer in den goeden koers gebracht. Simon Stevin had eens willen bewijzen, dat hij zijn wagen vast in zijne macht had.

Simon Stevin stierf in 1620, in 't land zijner ballingschap.

Maar ons volk weet weinig van zijne groote mannen, tenzij legenden. En volgens zulk eene legende was onze Simon vooral een klimmer.

Stevin oefende, zegt die overlevering, 't timmermansbedrijf uit. Zekeren dag werd hij door een scheepskapitein onthoden. De groote mast van diens vaartuig moest hersteld worden. De zeeman en de timmermansbaas werden het eens over den prijs en Stevin zegde: „Ik zal 't werk dezen middag zelf komen doen.” — „Gij!” spotte de kapitein, „gij, dikke kerel, zoudt in mijn mast kunnen klimmen!” — „Ik kan nog meer,” hernam Stevin. „Kijk straks eens naar den O. L. V. toren.” En onze timmerman beklom op gevaar af zijn hals te breken langs buiten den hoogen toren en zette zich schrijlings op den haan. De wind stak op. De haan begon snel te draaien en zijn ruiters draaide mee.

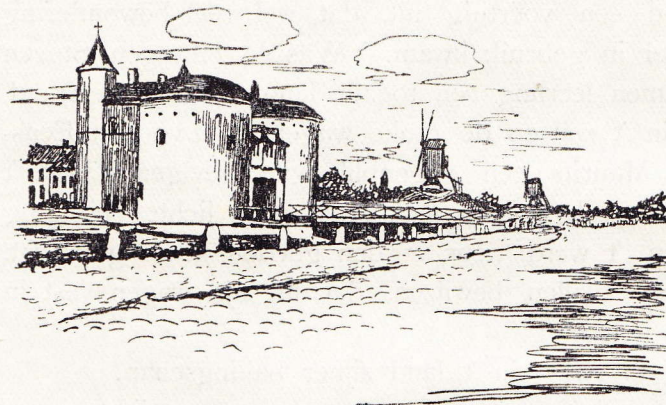
¹⁾ Zijn ze waarlijk goed.

²⁾ O mijnheer, ze smaken als wijn.

Kalm kwam Simon weer naar beneden, fier over zijne heldendaad.

In Simons tijd waren de heelmeeesters ook barbier. En zoo'n dokter-barbier, die Simon Stevin kwam scheren, wilde Simons dochter huwen. Doch onze geleerde weigerde zijne toestemming. Zekeren morgen zat Simon in zijn zetel. De verliefde barbier kwam hem scheren. Eensklaps geeuwde Stevin zoo wijd, dat zijn mond open bleef staan. Hij kon hem niet meer sluiten, Geen nood! de barbier was immers ook dokter. „Ik wil u genezen, als ge mij met uwe dochter laat trouwen”, zei de slimme gast. Simon schudde van neen. „Goed, blijf dan zoo zitten,” hernam de ander en hij wilde heengaan. Maar nu knikte Simon bevestigend.

De barbier bracht pen en papier en liet Stevin zijne toestemming zwart op wit zetten. De vader van het meisje deed het, terwijl zijn mond nog altijd gaapte. Dan gaf zijn toekomstige schoonzoon hem

Molens op de wal te Brugge.

een ferm klap onder de kin . . . en wip! de kaken sprongen naar elkaartoe. Simon was genezen. Eenigen tijd later vierde hij de bruiloft van zijn kind met den barbier-dokter.

Eene oude stad als Brugge is natuurlijk

rijk aan legenden, en wie hoort die verhalen niet gaarne, maar te betreuren is het, dat ons volk naast die legenden ook de geschiedenis niet kent. Duizenden Vlamingen gaan voorbij Stevin's standbeeld, zonder zich ooit af te vragen, waarom het zich daar verheft.

Van dit standbeeld bereikten we in eenige schreden Brugge's hoofdkerk, gewijd aan St. Salvator.

We vertelden reeds dat Brugge's vroegere kathedraal op den Burg stond, de St. Donaaskerk, welke de Fransche republikeinen voor afbraak verkochten. St. Salvator werd in 1834 tot kathedraal verheven.

De eerste aanblik is niet bekoorlijk. Van 't vroeger kerkhof is aan de zijde der Steenstraat een leelijk, driehoekig plein overgebleven. Men daalt eenige treden af, om het te bereiken. 't Oog valt dadelijk op eenige groote doodsberichten, aan den grijzen, somberen muur geplakt.

't Is of door die zwart-omrande papieren de afgestorvenen onze hulp inroepen, welke indruk nog versterkt wordt door de woorden: „Hebt medelijden met mij, gij tenminste, die mijne vrienden zijt!”

Maar hoe aangenaam wordt men verrast bij 't binnentreden der kerk, met hare grootsche afmetingen en de veelkleurige versiering der muren!

De St. Salvator werd op verschillende tijdstippen vergroot en hersteld, wat trouwens 't geval is met alle kerken van Brugge. Men mag zeggen dat er van de 12e eeuw tot op onzen tijd aan dezen tempel gewerkt werd.

En bij die herstellingen hield men niet immer rekening van den oorspronkelijken stijl der gebouwen.

Men hoort altijd schimpen op het vandalisme der Fransche Republikeinen en waarlijk er werd in dien roerigen tijd veel vernield, misvormd en geroofd. Maar ook na 1789 en na 1830 heerschte vernielingszucht, onverschilligheid, misvormingswoede.

In 1846 liet 't Brusselsche gemeentebestuur het oud St. Janshospitaal afbreken, dat uit de XIIe eeuw dagteekende. En 't was alleen aan 't Ministerie van Binnenlandsche Zaken te danken, dat ook de Hallepoort niet verdween. In Antwerpen wierp men, in spijt van 't verzet der kunstenaars en oudheidsliefhebbers, de Kipdorppoort neer. Het prachtig Gravenkasteel van Gent was onzichtbaar door de er om heenstaande burgerswoningen. En in dergelijken toestand verkeerden talrijke monumenten, o.a. de hoofdkerk van Doornik.

Scheepsladingen kunstvoorwerpen vertrokken uit België naar Engeland. „Bewerkte grafzerken werden in 't openbaar aan den meestbiedende verkocht en gebruikt als dorpels van stallen en schuren, als deksteen voor riolen enz. De grafzerken uit de oude kerk van Meirelbeke dienen thans als brugjes over sloten in de Scheldemeerschen. In 1900 vonden wij de schoone zerk van de ouders van bisschop Triest in een mestput...”¹⁾

Gelukkig kwam de regeering er tusschen.

Er werd eene koninklijke commissie samengesteld tot verzekering eener goede bewaring van gedenkteeken van geschiedenis en kunst. En die commissie heeft veel goeds uitgewerkt: zich verzet tegen de afbraak en verknoeiing van monumenten, deze volledigd of in den

¹⁾ Van Werveke.

vroegeren staat hersteld, de ontblooting van kerken en praalgebouwen geëischt, enzv.

Aan dit alles dachten wij, toen we in St. Salvator de muurschildering aanschouwden. Dit is het werk van Jan van Bethune, die er in 1875 mee gereed kwam. Vóór dien tijd waren de muren met kalk bestreken. Of de oude Vlamingen dat zoo oorspronkelijk gedaan hadden? vraagt ge wellicht. Neen, zij, die dergelijke gebouwen oprichtten, bezaten meer kunstgevoel. Toen in 1871 de kanunik Leuridan de kalk liet afschabben, ontdekte men ook sporen van muurschildering.

In de 17e en 18e eeuw zagen vele onzer monumenten er armzalig en vervallen uit. We spreken daar verder over als we te Damme zijn.

St. Salvator bezit heerlijke geschilderde ramen, prachtig snijwerk (predikstoel, hoogstoelen, doxaal); men ziet er tafereelen

van Van Oost, Van Orley, Pourbus, Blondeel, Van der Goes, e. a. In de sacristij toont men den kostbaren kerkschat.

* *

Nabij St. Salvator verrijst de O. L. V. Kerk, aan wier geschiedenis de naam van St. Bonifacius verbonden is, ook een geloofsverbreider, die in 755 te Dokkum onder de bijl der Friezen viel.

Om 't oog niet aanhoudend te vermoeien door op gelijkaardige voorwerpen te staren, wandelden we naar de Groote Markt terug. We draaiden langs 't hoekje der Halle en kwamen in de Wollestraat.

„De Wullestrate”, welk een historische naam! Herinnert ze ons niet aan de wol, aan de hoofd-nijverheid der oude Vlamingen? Onze voorouders waren wevers... maar

St. Salvatorkerk.

O. L. V. toren te Brugge.

welke wevers! Wevers, ja, die hunne vrijheid durfden verdedigden en het waagden vorsten te kerkeren.... maar ook wevers, door kunstgevoel beziel, die gebouwen oprichtten, welke den roem hunner scheppers blijven verkondigen.

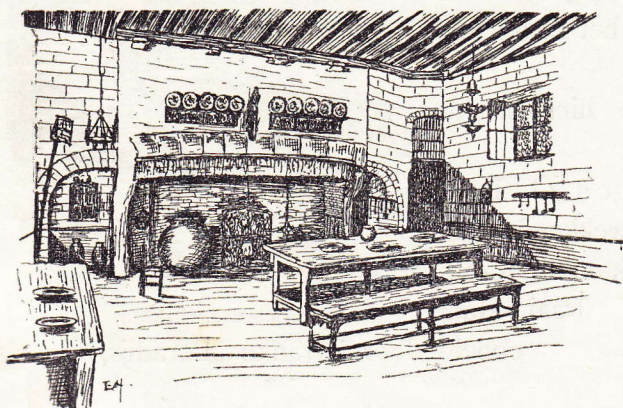
Weldra sloegen we den hoek recht, om en kwamen zoo op eene der schilderachtigste kaaien der stad: den Dyver. Voor ons steeg statig de O. L. V. toren omhoog. Geboomte overschaduwde de stille vaart, waarin zwanen fier heen en weder zwommen.

Dat de blanke vogels ook hun legende bezitten. is begrijpelijk. We spraken hiervoren over de twisten tusschen de Bruggelingen en Maximiliaan van Oostenrijk, De burgers onthoofdden bij die gelegenheid Maximiliaans raadgever, Langhals, die eene zwaan in zijn wapen voerde, Toen de vorst in zijne waardigheid hersteld was, gebood hij, dat de stad Brugge steeds zwanen in haar vaarten moest laten zwemmen ter herinnering aan 't misdrijf der oproerlingen tegen Langhals. En — beweren nu sommige goedgeloofigen — onder de zwanen, die we in de grachten zien, zijn er die Maximiliaan gekend hebben.

Ook de stad Sluis had tot voor korten tijd twee zwanen in de Brugsche vaart. Het wijffe stierf en korten tijd daarna vond men ook 't mannetje dood... van verdriet naar men beweert.

Schilderachtig, die smettelooze vogels in Brugge's oude vaarten!

Op den Dyver woonden vroeger de machtige heeren in prachtige

Gruthuuse (Keuken).

huizen en een dier middeleeuwsche steenen is overgebleven in „Gruthuuse.” We hebben 't gebouw — nu een museum — doorwandeld. Daar vooral is men te Brugge... in 't oude Brugge. 't Is of de bewoners, de edele Gruthuuse en zijn gezin, hier nog leven, of

ze even zijn uitgegaan en onmiddellijk zullen terugkeeren om in de deftige eetzaal het noenmaal te gebruiken. Maar neen... geen knechten of meiden staan in de ouderwetsche keuken bij den wijden haard en niemand gebruikt die oude potten, pannen, ketels, kommen, tangen

of schoppen... en de hespen, die aan de dikke balken hangen, zijn van hout.

Belgen... maar vooral vreemdelingen schrijden verwonderd door de ruime vertrekken. En prachtig Chineesch en Japansch porselein, zeker eens de trots der edelvrouwe, staat voor ieder ten toon gesteld. Niemand beslaapt nog de bedden in de eigenaardige slaapkamer... en niemand doopt nog de vingers in 't wijwatervat boven den bidstoel.

Het hotel Gruthuuse bevat ook eene verzameling kostbare kant, alsmede talrijke voorwerpen uit den tijd der Romeinen en Franken, oudheden in Vlaanderen opgedolven.

Weldra stonden we voor de O. L. Vrouwekerk. Dit bedehuis is in primitieven gothischen stijl, maar werd dikwijls herbouwd en veranderd. Fier schiet de 123 meter hooge toren naar boven, een baak voor hen, die de Noordzee bevaren. Hij helt naar 't Oosten... en aan deze bijzonderheid is natuurlijk eene legende verbonden.

De bouwmeester, Nicolaas van Belle, had eene fout begaan en was hierover zoo wanhopig, dat hij zijne schande niet langer wilde dragen. Zeker morgen beklom hij den toren. Droevig zag hij eene wijle in 't rond en sprong dan in de diepte, zich zelven door den dood straffende om zijn misslag.

Vertelt men niet iets dergelijks over den kunstenaar, die ons het Brusselsch stadhuis schonk?

Gelukkig hebben we hier slechts met legenden te doen.

De toren van Brugge's O. L. V. kerk is stout en indrukwekkend, maar niet fijn. 't Is geen „kanten toren” als van Antwerpens kathedraal. Maar aan zijn voet wordt de blik geboeid door 't ranke „Paradijs,” zooals men 't oud portaal, het tegenwoordig „Doophuis” noemt.

Doch spoeden wij ons in het bedehuis! Onder de kunstschaten van dezen tempel munten boven allen uit: het wit-marmeren O. L. V. beeld met het Kindeke Jezus, van den Italiaanschen meester Michel-Angelo. Dit gewrocht werd door den Brugschen koopman, J. Mouscroen, aan de kerk geschonken.

Gruthuuse (zijzicat.)

En daar, achter een eenvoudig schutsel verborgen, staan de praalgraven van Karel den Stouten en diens dochter Maria van Burgondië!

Bij deze graftomben moet men denken aan het eens zoo machtig Burgondisch huis, dat zoo diep vernederd werd.

Lodewijk van Male's eenige dochter, Margaretha, huwde Filips den Stouten, hertog van Burgondië. Burgondië lag in 't Oosten van Frankrijk. Deze hertog heerschte dus over landstreken in Frankrijk en nabij de Noordzee. Een zijner opvolgers, Filips de Goede, kocht Namen, erfde Brabant, veroverde Henegouwen, Holland en Zeeland, verkreeg Luxemburg en werd aldaar een der machtigste vorsten van zijn tijd. Karel de Stoute, de zoon van Filips den Goeden, wilde zijn gebied nog verder uitbreiden. Hij gebod dus over de Nederlandsche gewesten en over Burgondië in Frankrijk. Deze staten werden gescheiden door Lotharingen. Karel de Stoute begeerde het bij zijn gebied te voegen en aldus een uitgestrekt rijk te stichten, waarover hij koning zijn zou. Maar de sluwe vorst van Frankrijk, Lodewijk XI, werkte uit najver den Bourgondischen hertog tegen.

De keizer van Duitschland weigerde Karel den Stouten tot koning te kronen. De reeds machtige hertog poogde toch zijn plan te verwezenlijken. Hij ging de Zwitsers bevechten, maar verloor de slagen bij Granson en Murten. Ofschoon zijn leger tot op 2000 weerbare mannen gesmolten was, zette Karel als een zinnelooze den krijg voort. Hij sloeg 't beleg voor de stad Nancy. Zijn voornaamste raadsman Campo Basso pleegde verraad.

Trouwe vrienden rieden den hertog zich terug te trekken, omdat ze begrepen, dat het door honger en ziekte afgemat leger, onmogelijk overwinnen kon. Campo Basso daarentegen sprak: „Blijf en vertrouw op uw geluk!” En Karel luisterde naar den verrader. Hij bleef.

Den 5en November kwam het tot een slag. Campo Basso liep met 500 krijgslieden naar den vijand over.

't Kleine, zwakke Burgondische leger werd vernietigd. Karel wilde zich door de vlucht redden. Toen hij echter over een toegevroren plas reed, brak het ijs onder de hoeven van het paard.

Den volgenden dag werd 's Hertogen lijk, vastgevroren, gedeeltelijk door de wolven verslonden in het ijs gevonden.... Dat was 't einde van den machtigen en schatrijken vorst. De weelde van het Burgondisch huis was inderdaad fabelachtig.

Karel de Stoute huwde in 1468 Margaretha van York, de zuster

van den Engelschen koning. De prinses ontscheepte te Sluis, reisde van daar naar Damme. In deze stad had de echtverbintenis plaats. Den volgenden dag hield het vorstenpaar zijne intrede te Brugge.

Aan de poort wachtten de deftig in 't zwart gekleede wethouders der stede. Dan naderden de Begijnen van Wijngaarden, die de bruid een rozenhoed aanboden, welke zij terstond boven haar kroon plaatste.

Onder het geschal der zilveren trompetten en klaroenen, dat uit de poorttorens weerklonk, werd de stoet gevormd. Wereldlijke en geestelijke overheden, prinsen en edelen, beambten en krijgslieden namen plaats in den optocht. Allen droegen eene schitterende kleedij. Ook de vreemde en Brugsche kooplieden waren in groot getal aanwezig. Eerst zag men de Venetianen met hunne dienstknechten, allen te paard; de meesters waren in karmozijnrood fluweel gekleed, terwijl de dienstboden kleederen droegen van rood laken. Vóór hen gingen vijftig mannen, ook in het rood gekleed, met brandende toortsen in de hand.

De Florentijnen telden zestig personen te voet in blauwe gewaden, benevens vier hofjonkers; hunne paarden waren behangen met wit satijn, met blauw fluweel geboord. De Spaansche kooplieden ten getale van vier en dertig, mede voorafgegaan door zestig personen met fakels, waren gekleed in violet damast. De Genuezen waren niet minder dan honderd en acht in getal en evenzoo de Oosterlingen, die ook violette kleederen aan hadden en insgelijks zestig flambouwen voor zich lieten dragen.

Ah! het Brugge dier dagen!

Alle straten en pleinen, waardoor de stoet trok, waren luisterrijk versierd met wapens, vanen, vlaggen, banieren, eerebogen, zinnebeelden, schilderwerken, fonteinen, geurig loof en gebloemde. Uit een der fonteinen vloeide Rijnsche, uit eene andere kaneelwijn. Uit een hoogen toren lieten de opzichters duiven vliegen, dragende op de borst de wapens der jong-getrouwden. De lakensnijders hadden de halle met wit, rood en blauw laken behangen en verschillende tafereelen vertoonden al de wapens van den Hertog met die van Brittanje en York.

De bruid zat in eene met goudlaken bekleede baar, welke door twee zwarte paarden werd gedragen.

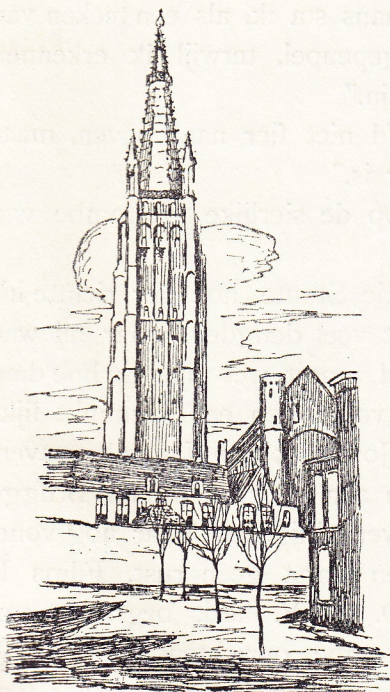
Dien dag aanschouwde Margaretha van York de liefde der Vlamingen voor de kunst en den rijkdom van Brugge

Doch die intrede was slechts een begin.

De bruiloft duurde zeven dagen. Den eersten dag werden de

vleezen opgedragen in dertig tweemasters van ruim 2 m. lang, voorzien van zijden zeilen, touwwerk van goud- en zilverdraad, van vlaggen en wimpels. De pasteien lagen in dertig rijven, waarvan de eene een kasteel, de andere een kerk, eene derde een belfort voorstelde. Iederen dag der week verzon men iets nieuws. Onder de maaltijden werden allerlei vermakelijkheden vertoond. Den eersten dag zag men een vergulden leeuw, die een jong meisje droeg, dat 't bruidspaar hulde bracht. Den tweeden dag kwam een drommedaris van 3 m. hoogte binnen, dragende een ruiter, die uit sierlijke korven de dames levende vogels aanbood. Den derden dag stond er een 16 m. hooge toren, op wiens omloop danseressen hun kunst vertoonden. Den vierden dag verschenen vier reuzen, welke een walvisch begeleidden, in wiens lijf verkleede muzikanten een concert uitvoerden.

Karel de Stoute had eene weelderige hofhouding. Honderd dertig ridders vervulden de rol van kamerheer; zestien schildknapen moesten den vorst te paard begeleiden of hem in zijne kamer gezelschap houden. De hertog had zes geneesheeren en vier chirurgijns, vijftig voorsnijders, vijftig broodbakkers, vijftig schenkers, veertig kamerdienaars, vijf en twintig schildknapen en verder eene groote menigte andere dienaren, voor verschillend werk bestemd.¹⁾

O. L. V. toren te Brugge.

Na Karels nederlaag bij Grandson verzamelden de Zwitsers een rijken buit, o.a. 160 stukken goudlaken en zijde, een vergulden stoel, een rozenkrans, waarin de apostelen waren voorgesteld in massief goud, den degen van den hertog, ingelegd met zeven groote diamanten en evenveel robijnen, den eersten geslepen diamant, door den Bruggeling

¹⁾ P. Frederick.

Lodewijk van Berkem, den uitvinder van 't diamantslijpen, den vorst aangeboden. De Zwitsers maten elkander het geld met hoeden toe. Doch de eenvoudige Zwitsers kenden de waarde dier kostbaarheden niet. De diamant, die eene waarde van eene gansche provincie bezat, werd door den vinder aan den pastoor van Montigny voor een gulden verkocht. Goudlaken en zijden stoffen werden van de hand gedaan als grof lijnwaad.

* * *

Karel de Stoute had eens de Luikenaars gekastijd en de „perron”, eene groote, koperen kolom, naar Brugge doen vervoeren. De Luikenaren aanzagen de „perron” als het zinnebeeld hunner vrijheid. En thans liet de hertog er op beitelen: „Richt uw hoofd niet fier naar boven, maar leer door mijnen val dat niets bestendig is.”

„Nog onlangs was ik het zinnebeeld van Luiks aanzien en macht, de luister van een onverwinbaar volk. Thans sta ik, als een teeken van gevallen grootheid, ten spot van het gepeupel, terwijl ik erkennen moet door Karels handen gevallen te zijn.”

Profetische woorden: „Richt uw hoofd niet fier naar boven, maar leer door mijnen val dat niets bestendig is.”

Schijnt het ons niet toe, of ze ook op de sierlijke graftombe van Brugge's O. L. V. kerke gegrift staan?

De rijke, de machtige hertog, Karel de Stoute, hoe fier richtte hij 't hoofd naar boven! Wel bezat de vorst veel deugden, maar hij was hoogmoedig, koppig, onwrikbaar. Zijn wil moest wet zijn. En hoe diep was zijn val! In den vijver vóór Nancy vond men een verminkt lijk.

Karel de Stoute werd eerst in de St. Joriskerk van Nancy begraven. In 1150 liet Karel V het gebeente van zijn voorvader naar Brugge overbrengen, alwaar het in St. Donaas werd bijgezet. Maar nog vond de asch van den overmoedigen, wilden vorst geen rust. Filips II gelastte, dat Karels overschot in de O. L. V. kerk begraven zou worden. Hij liet daar ook eene graftombe oprichten door Jacob Jonghelinck van Antwerpen, Josse Aerts en Jan De Smet, naar teekeningen van Cornelis Floris.

Op 't monument leest men 'shertogen devies.

Naast de vader, rust de dochter: Maria van Burgondië.

Toen Maria na Karels geweldigen dood den troon beklom, verkeerde 't land in een ongelukkigen toestand. De schatkist was ledig; de

1) Ook Devriendt genoemd.

steden, die zware belastingen hadden moeten opbrengen voor Karels oorlogen, eischten hun vroegere vrijheden terug en maakten oproer. En in Frankrijk loerde de oude vijand, Lodewijk XI.

Welk een moeilijk begin voor de twintigjarige vorstin!

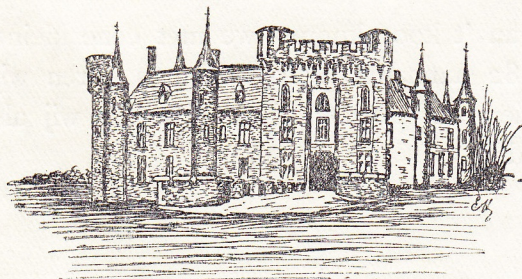
Maria voldeed aan de eischen der steden. Naar Frankrijk zond ze vier edellieden, om met den koning te onderhandelen. Twee dier edelen, Hugonet en Humbercourt, werden door de Gentenaars van verraad beschuldigd. Beide heeren moesten voor de rechtbank verschijnen en werden gruwelijk gepijnigd. Eindelijk klonk hun vonnis: „schuldig aan landverraad, daarom ter dood veroordeeld... binnen drie uren moet de straf uitgevoerd worden.”

Maria van Burgondië trad de gerechtszaal binnen en smeekte om genade voor de edelen. De Gentenaars luisterden niet eens naar hun jonge vorstin en geboden, de veroordeelden naar de Vrijdagmarkt te brengen.

Toen Hugonet en Humbercourt op het schavot stonden, snelde de trouwe hertogin het plein op en kermde luid om het leven der beide edelen. Zij wrong de handen, hief ze smeekend omhoog, weende, bezwoer den rechters toch geen moord te plegen... Alles tevergeefs echter; de beul moest zijne gruwelijke taak vervullen en weldra rolden twee hoofden over 't bloedig schavot.

Welk eene regeering voor de zwakke vrouwe!

Gelukkig kreeg ze steun door haar huwelijk met den kloeken en moedigen Maximiliaan van Oostenrijk. Hoe gaarne schoof de hertogin den staatslast van hare schouders. Nu braken eenige gelukkige jaren aan. 's Zomers vertoefde 't echtpaar veelal op het slot te Wynendaele, 's Winters te Brugge.

Kasteel van Wynendaele.

Ginder zag men den hertog en

de hertogin ter jacht trekken in de uitgestrekte bosschen rond Thorhout; te Brugge namen ze deel aan 't ijsvermaak.

Twee kinderen, Filips en Margaretha, kwamen 't huwelijksgeluk bekronen.

Helaas! de jonge moeder werd vroeg aan hare lievelingen ontruikt.

Op zekeren dag vervolgde Maria het wild; haar paard sprong over

eene gracht, maar struikelde en viel, wentelde zich over zijne berijder, die bewusteloos weggevoerd werd.

De hertogin was inwendig ernstig gekwetst. Ze liet zich naar Brugge brengen, waar ze drie weken later op vijf en twintigjarigen leeftijd stierf. Het oudste kind, Filips, telde nog geen vier jaar, 'tjongste was er nauwelijks twee.

Maria werd in de O. L. V. Kerke begraven. Haar zoon, Filips de Schoone, liet in 1459 eene graftombe oprichten voor zijne edele moeder. Het monument is 't werk van Pieter de Beckere van Brussel en wint het in sierlijkheid van Karels tombe.

In het koor van den tempel hangen de wapenschilden der ridders van het Gulden Vlies, eene andere herinnering aan het Burgondisch huis. De orde van het Gulden Vlies werd op den 10^{en} Februari 1429 te Brugge ingesteld, ter gelegenheid van de echtverbintenis tusschen Filips de Goede en Isabella van Portugal. De orde bestond aanvankelijk uit 24 ridders, gekozen tusschen hen, die zich door moed en dapperheid onderscheiden hadden.

De ridders van het Gulden Vlies droegen allen dezelfde, prachtige kleedij, van de kostbaarste stof. Bij plechtige gelegenheden hadden ze aan den hals eene zware, gouden keten, met het gulden vlies (een gouden schaapje).

In de kerk, waar we ons bevinden, hield Karel de Stoute in 1468 de elfde vergadering dezer orde.

Nu rust er zijn gebeente.

En ook bij deze schilden van 't koor kunnen we met eene kleine wijziging de woorden van bl. 82 aanhalen. „Nog onlangs waren wij 't zinnebeeld van Karels aanzien en macht; thans hangen wij als teekenen van gevallen grootheid!”

A. HANS.

KERLINGALAND.

(GESCHIEDENIS, LEGENDEN, ZEDEN
EN GEWOONTEN DER KUSTBEWONERS).

Gij zult uw vaderland beminnen,
en zijn taal, en zijn roem.

(Hendrik Conscience.)

LODEWIJK OPDEBEEK.
BOEKHANDELAAR-UITGEVER
ANTWERPEN.

1912.

KERLINGALAND

UITGAVE - LODEWIJK-OPDEBEEK

A. HANS
KERLINGALAND

LODEWIJK
OPDEBEEK
ANTWERPEN
1912.